

Una institució educativa i cultural emblemàtica

El CADCI fou més que una entitat reivindicativa i sindical. Va excel·lir duent a terme una important tasca educativa i cultural adreçada i oberta a tota la societat catalana.

Més enllà de la tasca reivindicativa, eminentment sindical, a favor dels treballadors mercantils –a través de la secció d'organització i treball–, i del caràcter mutualista que li atorgava la seva secció de socors mutus, el CADCI va desenvolupar una important tasca cultural i educativa oberta tant al conjunt de la societat catalana com, més pròpiament, adreçada als seus socis.

Com corresponia a la primera gran eclosió del catalanisme contemporani, a començaments del segle XX, el CADCI formava part d'un corrent que arrencava de la Renaixença –que identificava la catalanitat amb la llengua i la cultura– i que aviat va entroncar amb les propostes d'un Prat de la Riba pel qual la missió fonamental del catalanisme consistia a “construir país”, a convertir Catalunya en un país modern i progressista.

Escoles. Per aquesta raó ben aviat es va plantejar la creació d'unes escoles mercantils catalanes, destinades a millo-

rar la professionalitat dels seus socis, tot posant en funcionament l'ensenyament del comerç, que va tenir un enorme ressò entre els treballadors mercantils.

Iniciades de manera sistemàtica a partir de 1904, les escoles mercantils impartien classes nocturnes i des del curs 1917-1918 van desenvolupar un sistema pedagògic que incloïa la formació de tres plànols d'estudis que responien a tres modalitats de comerç: dependents corresponsals, dependents administratius i dependents de magatzems i viatjants. En cadascun d'aquests plànols les matèries que s'impartien anaven des de geografia comercial, aritmètica i economia comercial, fins a taquigrafia, càlcul mercantil, tenidoria de llibres o mercologia.

L'ensenyament dels idiomes va assolir també una important projecció dins del CADCI: a banda del català i del castellà, s'impartien cursos de francès, anglès, alemany, italià i àrab. I, com corresponia a una entitat obrerista, ben aviat es va constituir una secció especial d'esperanto, l'idioma que, en la creença dels esperantistes, s'havia de convertir en la llengua de la fraternitat universal.

En aquest vessant formatiu es van constituir també una secció especial de taquigrafia, que va desenvolupar un sistema taquigràfic català, i una secció de fotografia que disposava d'un important laboratori en el mateix Centre.

A banda d'aquests estudis, més o menys establerts i reglats, el CADCI va posar en funcionament curssets de tota mena, sobre matèries tan dispars com economia, dret mercantil i codi de comerç, història de Catalunya o art.

Esports i excursions. Amb una clara dimensió cultural, una de les seccions que va assolir més importància dins del

CADCI va ser la d'esports i excursions. En el terreny dels esports ens trobem en els anys –tot just començat el segle– en què els esports es van convertir en activitats autènticament de masses. És quan comença a desenvolupar-se el concepte modern d'esport, vinculat a la cultura del cos, a la salut, però també a l'oci i a l'esbarjo.

El polític republicà Ramon Noguera i Comet, en donar notícia històrica del Centre Autonomista, l'any 1917, escrivia que “al local del Centre hi ha muntat un esplèndid gimnàs, com pocs altres de millors n'hi hagi a Barcelona, amb un servei de dutxes annex; i a un dels pintorescs llocs de l'eixamplis de Barcelona hi té en arrendament un extens camp de sports, on totes les festes s'entrenen infinitat de joves en l'exercici dels sports atlètics o en la pràctica d'aquest joc un xic bàrbar, però robust, vigorós, del foot-ball...” I destacava, a més, la pràctica de tot tipus d'esports, d'estiu i d'hivern, terrestres i marítics, de força i d'agilitat, el tir, la natació, el tennis, etc.

L'excursionisme en la història contemporània de Catalunya es vincula sovint amb l'aparició i desenvolupament del primer catalanisme, ja durant el segle XIX. L'excursionisme desenvolupa no sols una activitat esportiva, sinó també el coneixement del país, que esdevé la condició *sine qua non* per estimar-lo. El catalanisme va potenciar al màxim l'excursionisme com una de les activitats fonamentals per promoure la cultura nacional, per fomentar el sentiment, sovint essencialista i espiritualista, de país o potser, més ben dit, de pàtria. D'aquí que no era gens estrany que el CADCI, una institució compromesa en les reivindicacions autonomistes del catalanisme, destaqués en el foment de l'excursionisme.

El conjunt de les activitats educatives i culturals ben diverses que va conrear el CADCI són una clara mostra de la important tasca que aquesta entitat avui centenària va portar a terme almenys fins a la desfeta de 1939. Una contribució que va enriquir de manera considerable la societat catalana de la primera meitat del segle XX.

Pelai Pagès

Cartell dels Campionats de Catalunya de Rem organitzats pel Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria (CADCI) el 1922, un dibuix d'Antoni Utrillo. Al costat d'aquestes ratlles, una excursió per la vall de Núria, l'any 1909.

EL TEMPS / JOSEP M. CÒ I DE TRIOLA

